

Salomėja Narkeliūnaitė

PASAKOJA JOKŪBUI STUKUI, KĄ JI LIETUVOJE
MATĖ

Worcesterio lietuvių komunistų klubo pirmininkas, Juozas Baškys, daugiau matė.

Salomėja Narkeliūnaitė seniai Lietuvoje viešėjo dvi savaites. New Yorko lietuvių radio vedėjas Jokūbas Stukas, kuris užpėnai taip pat lankėsi Lietuvoje, su Narkeliūnaitė padarė radio pasikalbėjimą apie jos lankymąsi Lietuvoje ir apie Lietuvą. Čia patiekiamos įdomios mesnės ištraukos iš to pasikalbėjimo.

J. Stukas: Ar ilgai, Salomėja, jums teko būti Lietuvoje?

S. Narkeliūnaitė: Lietuvoje teko išbūti 15 dienų. Originaliai buvo numatyta 14. Bet nebuvo lėktuvo iš Vilniaus į Leningradą, tai vieną dieną gavau eks-trā.

J. S.: Kokius miestus iš viso aplankėte ir kaip ilgai juose buvote?

S. N.: Iš didesnių miestų buvau Kaune. Trakai — įeigu sakysime miestas. Pilį lankiau visą popietį, o paskui važiuavau pro Švenčionis, tai irgi miestas, man labai didelis. Aš ten pradėjau mokslus eiti. Buvau Melagėnuose porą valandų. Mano bažnytkaimis. Nu ir dvi dienas praleidau tėviškėje.

J. S.: Čia irgi įdomu, kadangi, kai aš buvau Lietuvoje, ne leido mane į Aluntą, vadina, anot giminių, tur būt, Jokūbai, kad nepamatytum, kaip mes vargstam kolchoze. Bet jūs turbūt apsilankėte pas gimines ir panašiai Melagėnuose.

S. N.: Manęs ir nelabai norėjo leisti. Aš laukiau keturias dienas.

J. S.: Jiems tur būt buvo sunku pasakyti — bijojo gal — apie tikrąją padėtį Lietuvoje?

S. N.: Nežinau, kaip ten, universitete. Ten ilgai negalėjau kalbėtis todėl, kad žmonės dirba, o be to, man reikėjo pamatyti tą moterį, kuriai norėjau perduoti akinius iš Amerikos.

J. S.: O kaip bendras Kau no vaizdas jums atrodė?

S. N.: Aš manyčiau, kad Kaunas puikiai atrodė negu Vilnius. Mat, Vilnius buvo išgriautas, išdeges faktinai, 40%, sako, buvo išnaikinta per karą. Tai dabar daug naujai atstatytų patalpų, šviesūs namai, ir viską. Kaune gal būt puikesnis vaizdas.

J. S.: Ar Lietuvos žmonės, jūsų nuomone, yra nusistačius prieš okupantą rusą?

S. N.: Matot, aš negalėčiau tokio klausimo atsakyti abejonai. Su žmonėmis, kuriais aš susitikau, tai giminės, pažįstami, tai, kaip sakyt, mes buvome visą laiką su būriu ir, kaip sakyt, neturėjau progos ką nors pasiimti už atlapų ir paklausti.

J. S.: Ar gavot progos kalbėtis su studentais ar jaunimu?

S. N.: Pačiam Vilniuje aš neturėjau progos. Susitikau studentus tik ką baigusius universitetą Maskvoje.

J. S.: Kokios jų nuotaikos?

S. N.: O jie labai domisi Amerika. Sako, būt gerai... Nu, tai sakau, atvažiuokit kai 1964 m. bus paroda. Sako, labai būt gerai.

J. S.: Jūs matėte daug rusų Vilniuje?

S. N.: Nu, aš nežinau kaip daug, bet gatvė einant girdisi kalbant rusiškai, gal net daugiau negu lietuviškai. Lenkiškai irgi kalba...

J. S.: Tiesa, o kokios šian dien ūkininkų sąlygos Lietuvoje? Kadangi jūs buvote kai me, tai kaip jie pasisakė apie kolchozinių gyvenimą?

S. N.: Nu, matot, pas mus žemės labai prastos. Tai ten nieko gero nebuvo ir lenkų laikais. Dabar, pavyzdžiui ten pas mus, jau skaitosi blogas kolchozas.

J. S.: Tai vargsta žmonės...

S. N.: Tai, žinoma, labai prastai. Bet, sakysim, ot, pas mano tėvą menkiausiai, na, priklauso ir kokia sveikata žmonių. Mat, sesuo ir jos vyrai, tai jauni žmonės, tai jiems gerai. Tai jie nueina sau, dar bo valandas atidirba sau. Na, tai parodė aruode dar rugių yra. Reiškia, pernykščių. O dabar jau naujas derlius yra. Tai, žodžiu, duonos nestinga, bet pas tėvą jau kitaip. Tėvas, kaip taisy, samagono užraugia biskį...

J. S.: O gal kalbėjote su vienu antru dvasiškiu?

S. N.: Aš buvau sutikus pora kunigų, su kuriais anksčiau Lietuvoje būdama, pažįstama buvau. Nu, tai jie sako, mes čia laikomes šiaip taip, galima gyventi dar biskį. Dabar girdėjau...

J. S.: Jokios religinės laisvės neturi...

S. N.: Reiškia vaikams, kaip sakyt, mažiems vaikams, jie taip sakė, uždrausta gėles baisyti. Galima tik barstyti nuo 18 metų amžiaus. Na, tai reiškia, atseit jis pats turi apsispręsti, ar jis nori ar ne. O mažas tai skaito, kad mažas, tai ji verčia...

J. S.: O kaip žmonės, ar jie religingi — ar jums pasakė?

S. N.: Nu, tai aš pati pas juos buvau bažnyčioje nuėjus susitikau, tai giminės, pažįstami, tai, kaip sakyt, mes buvome visą laiką su būriu ir, kaip sakyt, neturėjau progos ką nors pasiimti už atlapų ir paklausti.

J. S.: Sako, dideliais mokes

čiais apdeda okupantas.

S. N.: Jie sakė, kad nemaži mokesčiai, bet kiek, aš negalėjau pasakyti tiksliai.

J. S.: Jūs matėte Vilnių ir Kauną dar nepriklausomybės laikais. Kaip galėtumėt palyginti gyvenimo sąlygas bei miestų išvaizdą su šių dienų padėtimi? Taip trumpai...

S. N.: Man rodos, kad negali šitokio klausimo statyti... Vilnius mažai buvo nepriklausomas Lietuvoje. Vilnių tik prijungė ir paskui vėl atjungė. Ir taip toliau. Juk Vilniuje, o, dar kaip jau yra šitas režimas, kiek aš atsimenu, tai jau šeštas. Lenkai buvo, lietuviai ir paskui bolševikai, ir paskui vokiečiai ir dabar vėl bolševikai...

Bet kiek aš Vilnių pažįstu, mai jis dabar atrodo išoriniai daug geriau, negu anksčiau buvęs.

A. Kačanauskas: Ar Lietuvos gyventojai yra susipažinę su Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygomis, reiškia, ar jie ką nors apie mus žino, ar taip sakant, tik bolševikine propaganda naudojasi, ką jie apie mus sako.

S. N.: Na, aš nežinau ką jie apie mus žino, bet aš žinau ko jie manęs klausė. Maždaug kaip Amerikoje. Nu, kiek čia mes uždirbam, klausė. Sako kaip ten yra, kad jūs vis tuos namus perkatės. Ir karus perkatės... Sako, mes nežinome kas yra karai. Nu, tai aš papasakojau. Sakau, kad čia mes vieną savaitę dirbam maistui, kitą drabužiams, trečią butui, o ketvirtą — sutaupyt.

A. K.: O gal teko jums kalbėtis su operos artistais ar kitais muzikais ir menininkais bei intelektualais?

S. N.: Aš buvau sutikus pora aktorijų. Ir buvau sutikus porą muzikų. Muzikai geriau gyvena negu aktoriai. Muzikai uždirba daugiau pinigų. Ir jie gali būti, biskį laisviau gali ir kurti. O aktorius turi vaidinti, kas ko

kią jam rolę duoda, žinot...

A. K.: Ar jie žino apie mūsų kultūrinę veiklą?

S. N.: Tai, atrodo, kad žino, bet tik bendrais bruožais. Jie ten klausė, ar jūs ten suenatė, ar koncertai būna koki. Nu, tai aš sakau tai čia Dainų šventė buvo Čikagoje. Sako, kaip čia žmonės, kaip tie choralai — ar tautiškais drabužiais? Sakau, tautiškais...

A. K.: Kaip jums atrodytų mūsų kultūrinis bendradarbiavimas su pavergtu lietuviu? Ar tai įmanomas dalykas?

S. N.: Mane Lietuvoje irgi klausė, kaip man atrodė. Sakau, aš nesu šitoje srityje ekspertas. Aš tik pasakiau tiek, ką mūsiškiai galvoja, kad čia bus toks One way Street, atseit, jūs mums siųsite knygas, o mes negalėsime nusiųsti.

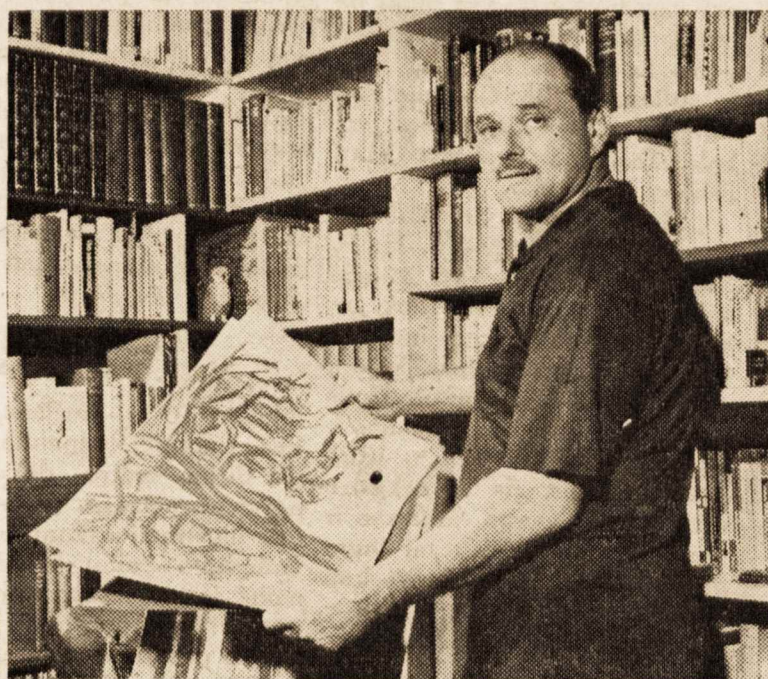
A. K.: O ar, bendrai, lietuviai žino apie mūsų pastangas Lietuvą išlaisvinti?

S. N.: Nu, žinot, šitokio klausimo... Aš nežinau kaip čia pasakyt. Aš ten daugiausia buvau... Visą laiką buvo penki, keturi žmonės, tai tokių klausimų bent nekėlė...

J. S.: Bet aš, Salomėja, būdamas Lietuvoje, drąsiai galiau pasakyti, kad nesusitikau nė vieno žmogaus, kuris būtų patenkintas ta tarybine santvarka. Aš drąsiai klausiau, ir jie, o ypatingai vienas pasakė: mes, žinoma, trokštame laisvės, kaip saulės užtekantios. Bet ar jūs nematėt troškimo pakeisti tą santvarką?

S. N.: Na, klausykite, sutinku pažįstamą, su kuriuo kartu dirbęs, viską. Jis dabar pasakoją. Jis dirba ten, bet šitokių, kad sakytų, ot, jūs taip darykit, ar mums taip čia yra... Mes tokių... Aš manau, gal jie irgi čia dabar...

A. K.: Na, o bendrai ką norėtumėt pasakyti mūsų programai? Nukelta į 6-tą psl.

Prof. George Swinton, Manitobos Universiteto Meno ir kultūros profesorius yra CBC — TV meno ekspertas, kalbąs TV sekmadieniais.

Lietuviški reiškiniai, kurių negalima nutylėti

RAŠO BRONIUS ABROMONIS

7. DEL FORMOS LIETUVIŠKUMO

Dažnai esti taip, kad forma sudaro esminę turinio dalį ir yra neatsiejama ir nepakeičiama jo dalis. Pakeisi formą, kinta ir turinys. Pakeitus formą sužalojamas turinys. Tai suformuota tenka labai skaitytis ir dėl jos reikia labai apsigalvoti. Štai vienas pavyzdys.

Vienoje vietovėje matome pastatytą medinį lietuvišką kryžių — koplytelę. Pagal lietuviškų kryžių — koplytelių pavyzdžius, kryžius suprojektuotas, atrodo neblogai, preciziškai padarytas ir gražiai nudažytas. Tik gaila, kad kryžius pritvirtintas prie iš cemento išlieto kryžiaus formon išvaizdos pamato, kuris su lietuvišku kryžium nesiderina ir neduoda tos harmonijos, kuri tam lietuviškam kryžiui — koplytėlei priklauso. Negerina padėties ir gėlės pasodintos padarytose cementiniame pamate mažose tarpeliuose ir keturiuose galuose pastatytose medinėse dėžutėse. Bandoma aiškinti, kad gali būti ir taip.

Į aiškinimą, kad Lietuvoje nebuvo cemento, todėl nestatė kryžių ant tokių pamatų, reiškiu savo nuomonę. Prie Lietuvos nepriklausomybės paminklo Karo muzėjaus sodelyje Kaune buvo pastatyta grupė įvairių tipų lietuviškų, kryžių — koplytelių, lietuviškais pagrindais ir priduta jiems tinkama aplinkuma. Lietuvoje cemento buvo ir valdžia lėšų turėjo. Be to, buvo kryžių žinovų, architektų, menininkų, kurie galėjo kažin ko suprojektuoti mūsų tautos vietovei. Bet vis tik lietuviškų kryžių istorinės praeities jie nežalojo.

Kurie aiškina, kad tai skonio dalykas, norėčiau paklausti: įeigu lietuvišką pasirodysiu viešoje vietoje lietuviškais tautiniais drabužiais ir modernia skrybėlaitė ant galvos, batų kais paskutinės mados augštais, pieštuko storumo, kulneliais, ar irgi būtų skonio dalykas?

Nežiūrint, kad merginos ir moters galvos danga skirtinga ir yra viena svarbiausių tautinių drabužių dalių, be jos drabužis yra neužbaigtas, neturi darnumo, mes matome jas be galvos dangos, o dažnai matome moteris pasipuošusias merginų danga. Ar ir čia skonio dalykas?

O koks skonio dalykas, kur met mes matome Lietuvos tautos spalvę pakabinatą atbulai arba lietuvių namuose Vytis — Lietuvos valstybės ženklas pakabinatas baltas kur nors užkampyje? Jog tikinčiam kryžius, lietuviui

valstybės herbas yra didžiausias pagrindiniai ženklai ir jiems priklauso garbingiausia ir geriausia matoma vieta.

Visi tokie dalykai įvyksta dėl to, kad mes skubėdami gyventi, esame per daug pasinėję į savo asmeninius reikalus, reikalaujame, neturime laiko pagauti, tad kai ką pamiršome prisiminti, arba ką nežinome — pastudijuoti, panagrinėti, o ne džiugos tam yra daug ir nesunkiai prieinamos. Nedarykime vienu rankos užsimojimu.

APIE

„MILŽINO PAUNKSMĖ“

Iš praeties tavo sūnūs te stiprybę semia. Taip mokina mus Lietuvos Himnas.

Montrealio Lietuvių Dramos teatro kolektyvas ne pelno išskaičiavimais, bet kad praturtintų mūsų istoriją, tautinį lobyną, sudėjo savo santaupas, vienas net namą užstatė, ir išleido į plokšteles įrašytą istorinį veikalą reto talento ir drama turgo Balio Sruogos „Milžino paunksmė“.

Ši 3 veiksmų trilogiška istorijos kronika parašyta 1930 Vytauto Didžiojo metams, 500 metų jo mirties su kaktuvėms paminėti. Ji apima keturis priešmirtinius Vytauto Didžiojo metus (1427—1430). Plokštelės labai švariai ir aiškiai perduoda žodžius. Prie jo pridėtas turtingas, labai gražus albumas su veikalo paaiškinimu ir meniškais nuotraukomis. Minėtų trijų plokštelių ilgo grojimo su albumu kaina, tik 15 dolerių, už kuriuos krutuose galima nupirkti tik 2 ne lietuviško turinio plokšteles. Padėkime mūsų lietuviško teatro menui. Pasišventėliams realizuoti jų įvykdytą pasiryžimą ir atgauti įdėtus pinigus.

Ypatingai kreipiu dėmesį tų lietuvių, kurie auginame vaikus, turime jaunimo. Lietuvos istorija (tikiau, kad dauguma turime, kurie neturime įsigykime) ir šis turtingas, turtingas veikalas, perduotas gyvu lietuvišku žodžiu, bus jiems šaltinis iš praeities stiprybės pasemti.

Nuoširdžiai dėkoju Montrealio Lietuvių Dramos Teatro kolektyvui už išleidimą, patirtimą manęs „Milžino paunksmės“ veikalą.

(Seks: apie tikybines tautines tradicijas).

● Dr. Juozas Mačernis išleido ispanų kalba veikalą apie filosoiją ir modernius mokslus, Buenos Aires mieste pavadintu: „Filosofija y la Ciencia Moderna“.

V. SIRIJOS GIRA

Voratinkliai draikės be vėjo

Romanas

39.

— Kas gi jus atnešė tokiu laiku, kolega? — nustebo Pileckis, spustelėdamas Barvainio ranką. — Turite sunkų ligonį? Tiesa, ką aš čia, jūs juk dabar poliklinikoje!

— Miegas neima, na ir nusprendžiau jums padėti. — O aš lyg tyčia visai bedarbis! Na, bet jei atėjot, gal ir pradės mums greitoji vežti. Ko jūs taip nosį nukabinę?

— Aš? Ką jūs. — Tiesa, jūs juk įvairūs tokie, kaip ten, nesutarimai. — Geri nesutarimai! Mane žmona pametė. — Tai jau kas kita. Tai jau kas kita, — pakartojo Pileckis. — Kiekvienas metas turi savo ypatumų. Karo metais vieni rūpesčiai, dabar — kiti. Ir žmonės kažkodėl visada savim nepatenkinti.

— Aš savim patenkintas. — Be reikalo. Nemanau, kad taip būtų. Matot, savini patenkinti tik labai buki žmonės. Normaliai inteligentiškas žmogus visada kažko jieško, nerimsta, siekia.

— Ko siekia? — Karo metais viskas būdavo daug paprasčiau. Fermiegi, pabundi nesugriautam name, tavęs gestapas nesuėmė — tuokart ir laimingas, daugiau nieko nė nebereikia.

— Jūs, daktare Pilecki, visada kalbat apie karą. Žiūrėkit, kiek metų nuo karo praslinko!

— Aš suprantu, kad tai jums nuobodu... Barvainis jį nutraukė:

— Dieve gink! Atvirkščiai, man labai įdomu. Tik čia jūs kažkoks kompleksas, ar ką?

— Jei jūs būtumėt patekę į gestajo nagus, jūs taip pat sirgtumėt kompleksais. O aš, kolege, ir gestape sėdėjau, ir

miške slapstiausi, ir kanclagery buvau, ir po bombų kruša gūte jau. Pagalvokit, kiek kartų aš gyvas išlikau, kitaip sakant, kiek kartų iš naujo užgimiau! Nejaugi po to mane gali jaudinti mažos miesčioniškos problemos ir tokios tragedijos, kurių autoriais patys esame?

— Yra žmonių, kurie praėjo frontą iki pat Berlyno, o mažos problemos jus domina.

— Viskas priklauso nuo žmogaus. Pagaliau nuo to, kaip jis tą frontą pergyveno, kaip ten persiauklėjo. Bet dabar, kai mūsų raketos sminga į Mėnulį, kai pasipurčius Afrikai lekia velniop koncernai, trestai, koncesijos, kai brąška visos senovo pasaulio siūlės... Nejaugi gali dar ką nors jaudinti menkutes dramos?

— Kalbate, daktare Pilecki, kaip iš suvažnavimo triūnų...

— O mes ir atsidūrėme triūnų, istorija mus iškelė, ramsta irgi, tik gaila, kad to neįaučiat, kolega Barvaini. Kodėl gi aš turėčiau kalbėti kitaip, negu galvoju?

— Daktare, nusinuodijusį atvežė! — šūktelėjo uždususi sesuo; matyt, ji bėgo per ligoninės kiemą, nes išslydęs ant kaktos plaukų kuokštas buvo apšarmojęs.

— Na, jūs ar aš? — paklausė Pileckis. — Ar mudu abu?

— Daktare, senutė širdininkė visai silpna, — pranešė kita seselė. — Šeštoje palatoje.

— Klausimas išspręstas, — nusprendė Pileckis. Jis užsimetė ant chalato apsiaustą. — Į ambulatoriją aš eisiu. Beje, jūs mokate vaikams alimentus?

— Trumpą koridoriaus galą jieduėjo kartu.

— Alimentus?

— Na taip. Teismas jus jau ištuokė?

— Ne.

— Vis vien turit mokėt. Žmona jums neužsimena?

— Ji iš manęs pinigų neims. Ambicija.

— Vadinas, dar ne viskas žuvo. Dar galit taikytis.

— Vėlu.

— Vėlu, kai žmogus numiršta, — niūriai pasakė Pileckis.

— Pagaliau — jūsų reikalas. Tik pinigus — tai jau pralot

Apie milioną dolerių

JURGIS KATEIVA

2.

Kaip gi su naujaisiais ateiviais, buvusiais tremtiniais, da bartiniais milijoninio fondo su manytojais? Ir jie pajėgūs pini gus aukoti! Visi seniai apledo namų rūsius ir dauguma įsikūnė nuosavuose namuose. Daug kas jų išmoko naujų darbų ar įsisteino turėtose specialybėse. Vaikus išleido į augštuosius mokslus ir parengė garbingais profesionalais — prekybininkais, inžinieriais, gydytojais, mokyto jais, advokatais ir t. t. Dalis jų pasistatė šaunias rezidencijas geruose miesto rajonuose, ar įsigijo po keletą peilingų gyvenamųjų namų, įsisteigė gerus nuosavus bižnius. Jiems net prabanga nėra svetima. Butai puikiai įrengti, pilni visokių pat-gumų. Nauji geriausios rūšies automobiliai garažuose arba prie nuosavų namų. Pošūviai miesto centro didelių viešbučių salėse su neeilinėmis išlaidomis rūbams bei vaisėms. Savo atostogoms tūli Kalifornijos ar Floridos paplūdimiai sezono metu kaikiuriuos nemasina... Vakarų Indijos ar Havajų salos juos traukte traukia... Dalis profesionalų uždirba tokias gražias pinigų sumas, kad jiems vien mokestiniais sumetimais dingsta noras ištisus metus dirbti. Jie gali kiek ilgėliau ir prašmatniau atostogauti.

Visa tai labai gražu. Mėlonu pasidžiaugti lietuvių sugebėjimais bei pažanga. Tat prime nama, norint iškelti naujųjų ateivių finansinį pajėgumą.

Kyla klausimas — kiek jie savais pinigais remia lietuvių tautinius reikalus? Ar dauguma jų teigiamai įvertins milijoninio fondo projektą ir aukos tūkstantines? Jie taip pat pajėgūs per tam tikrą laiką sumesti milioną dolerių! Iš apie 30 000 JAV dypukų lengvai gali atsirasti vienas tūkstantis tūkstantinių! Apie 20.000 tremtinių įsikūrę Kanadoje, Australijoje, Didž. Britanijoje ir kituose kraštuose. Jie taip pat gali milijoninį fondą stipriai paremti. Fondo tikslus tinkamai formulav-jant ir jo administraciją sudarant, reikia spėti, kad neseniai atvykusieji lietuviai šį fondą nuosirdžiai savomis tūkstantinėmis parems.

Jeigu abidvi lietuvių kartos, apytikriai skaičiuojant, gali kiekviena paskirai suteikti per vienus kitus metus po milioną dolerių, tai, vieningai ir sumaniai bedirbdami, iš tikrųjų pajėgūs įkurti vieno milijono dolerių fondą.

5. Kalnas pagimdė pelę...

1961. III. 23. Draugo dien-raštis netikėtai pranešė, link-mą žinia: „įsteigtas lietuvių fon-das“. Esą „grupė asmenų, su-sirinkusi kovo 19 d. Chicagoje Alicijos Rūgytės būte, dalyvau-jant iniciatoriams, rėmėjams ir Liet. Bendruomenės atstovams,

Lietuvių Fondo reikalu nutarė. 1) Fondas steigiamas prie JA V Lietuvių Bendruomenės. 2) Fondo lėšas telkia jo iniciato-riai ir Lietuvių Bendruomenė. 3) Fondą saugoja ir jo relie-čiamumą laiduoja patikėtiniai, rinkti iš aukotojų. 4) Fondo pelną kasmet paskirsto Fondo Komisija, sudaryta iš L. B. ir aukotojų atstovų“. Pasitarimas — džiaugdamasis Lietuvių Fon-dą steigimo entuziazmu ir pa-sitarime vyravusius tarpusavio nuosirdžius bendradarbiavimo dvasia, — šią dvasią taip pat nori perduoti ir plačiai visuome-ni, prašydama paramos.

Aukoms siūsti einamąsias sąskaitas atidaro dr. A. Razma su dr. G. Baluku ir JAV Lietu-vių Bendruomenės centro vad-dyba kartu. Priimamos ne tik tūkstantinės, bet ir kuri kita au-ka.

Pasirašo pasitarimo daly-viai: dr. K. Ambrozaitis, dr. G. Balukas, St. Barzdukas, B. Babrauskas, J. Breivė, D. Biels-kus, V. Dzenkauskas, V. Ignai-tis, J. Jasaitis, prel. M. Krupa-vičius, dr. J. Kaunas, A. Karei-va, J. Liorentas, B. Lungys, A. Rūgytė, dr. A. Razma, dr. A. Rugienė, J. Pabedinskas, A. Pupelis, dr. B. Paškus, A. Nas-vytis, V. Naudzius, V. Šmulskis, J. Švedas, ir J. Valaitis“.

1961. III. 24. Dirvos nr. 35 buvo pranešimas apie milio-nio fondo įsteigimą ir dvi stei-gėjų nuotraukos. Nuotraukoje trūksta bene trijų dalyvių, ku-rų tarpe ir dr. J. Valaičio. 1961. III. 25. Drauge prane-sus rašo: „milijoninis fon-das vykdomas sutartina“, esą steigiamajame susirinkime ko-vo 19 d. „dalyvavo įvairių pro-fesijų bei pakraipų asmenys, taip pat L. Bendruomenės ceit-ro ir apygardos vadovai“ ir esą „praktiškai fondas pradės veikti tą dieną, kai bus paskelb-ti bankuose sąskaitų numeriai fondo tūkstantinėms siūsti“. Prirašė B. Babrauskas ir kiti ge-rų dalykių apie jo nuomone jau įsteigtą milijono dolerių fondą ir baigė šiais žodžiais: „Po issa-miai išnagrinėto ir sutarto Lie-tuvių Fondo steigimo tolumės nės diskusijos spaudoje nebūtų vaisingos: vienintelis vaisingas dalykas belieka ryžtingai fondą remti, ugdyti ir jį propaguoti“. Draugas sutiko su B. Babraus-ko žodžiais ir 1961. III. 27. pranešė, kad esą milijoninio fon-dą reikalu įdomius straipsnius buvo prisuntę dr. K. Alminas, A. Pupelis ir J. Mitkus, bet fon-dą įsteigus jų spausdinimas nė-ra prasmingas...

Kaip matome, milijono dole-rių fondas mėginta įsteigti ga-na savotiškais aplinkybėmis: be viešo ir platesnio pranešimo lietuvių visuomenei, privačia-me A. Rūgytės būte, dalyvau-jant 25 asmenims ir iš organi-zacijų vien tik L. Bendruome-

nės atstovams. Kas toji grupė? Ar ji gali atstovauti visą lietu-vnių išėivijos visuomenę milio-ninio fondo reikalui? Iš pasko-bųjų pavardžių sunku būtų tei-giamai atsakyti. Didelė dalis, jei ne dauguma, šios asmenų grupės narių priklauso vienai ka-talikių politinei srovei. Ji negali visai lietuvių išėivijai atstovau-ti. Šioj asmenų grupėj nenaity ai bent kiek platesnės atstovy-bės vyresniosios lietuvių kartos, o gal iš tikrųjų nė vieno jų ten kovo 19 d. A. Rūgytės bū-te nebuvo greta prel. M. Krupa-vičiaus, A. Rūgytės, B. Bab-rausko ir kitų. Net veiklusis ir daug viešiesiems reikalams au-kojas inž. A. Rudis nedalyva-vo. Ar J. Kazanauskas, John Pakel, S. Balzekas, Dan Kura-tis, J. Bačiūnas ir kt. neturėtų ką milijono dol. reikalui pasisa-kyti? Gausias lietuvių organiza-cijas ryžosi atstovauti ir milio-ną tvarkyti tik L. Bendruome-nė. Ji iki šiol dar neapjungė vi-sų organizacijų ir jų narių. Prie šingai, turi stiprią opoziciją ypač vyresniųjų ateivių eilėse. Kodėl nebuvo pakviesti Alt., Balso, SLA ir kt. atstovai! Ats-tovavimas lietuvių išėivijos ne-buvo lygiai toks, kokį Drauge-isdėstė B. Babrauskas. Ten su-sirinko tik grupė asmenų. O gal jie visi rimti iniciatoriai iš anksto įmokėję fondui kiekvie-nas po 1000 dol.? Reikalas būtų kiek paprastesnis: susirin-ko 25 asmenys, sudėjo 25.000 dol. ir įsteigė Lietuvių Fondą. Kiti asmenys įmokės tūkstanti-nes ir jie dalyvaus fonde! Bet apie tat ne tik pirmajame 1961. III. 23. pranešime nerašoma, bet ir vėliau spaudoje nė puse žodžio neužsiminta. Priešingai, 1961. III. 25. Draugas prane-sė, kad Dr. F. V. Kaunas ir žmo-na pirmąją tūkstantinę (mano pabr. J. K.) per dr. A. Razmą fondui paaukojo ir šis fondas tik 2—3 metų laikotarp-turės pasiekti milijono dol. su-mą... Pats dr. A. Razma ir žino-na tik kovo 27 d. Draugo pra-nešimu 1000 dol. mokėjo. Ke-lios tūkstantinės įplaukė vėliau. Reiškia steigėjai 1961. III. 19 A. Rūgytės būte dar neburo fondo tūkstantininkai. Tiesa, pirmajame pranešime sakoma, kad „primamos ne tik tūkstan-tinės, bet ir betkuri kita auka“. Gal kas steigėjų ir penkių pa-klojęs pradėjo milijono fondo steigti ir jį savaip tvarkyti? Anot poeto Kazio Binkio — kas liūt, kas kitą, kas nosį šva-riai nuvalytą! Brooklyn vely-knės Vienybės pranešimu, čia

V. Beauty Parlor

(moterų kirpykla)
452 Decarie Blvd.
St. Laurent. Tel. RI 7-2574
Sav. Violeta Juras.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK AVE, Montreal. Tel. VI 5-7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941 76/8 George St., Ville Lasale.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Dury, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

M. MAČIUKAS

VYRIŠKŲ IR
MOTERIŠKŲ RŪBŲ
SIUVĖJAS
AUGSTOS KOKYBĖS
RANKŲ DARBAS
ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS
79 ir 81 St. Zotique St. E.
Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

Gera naujiena!

Kaufman's Woollens & Textiles

Wholesale and Retail

3997 ST. LAWRENCE BVD.

TEL. Victor 2-5319

ATIDARĖ AGENTŪRĄ

SIUNTINIAMS LIETUVON

Iš čia pasiūsite isuntinius savo artimiesiems

garantuotai skubiausiai ir

urmo kainomis

(30—40% žemiau rinkos kainų)

Importuojame iš Anglijos

didžiausį pasirinkimą geriausių angliškų vilnonių medžiagų

vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir suknelėms.

Turime didžiulį pasirinkimą vilnonių, kašmiro ir šilk. skarelčių.

Įpily, paklodžių ir užvalkalų medžiagos.

Didelis pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikiškų apatinių

ir viršutinių baltinių, megztųjų ir kitų medžiagų

Ateikite ir įsitikinkite, kad čia perkant sutaupysite

Priimame užsakymus

vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir paltams.

CH. KAUFMANAS

Buv. Audinių fabriko Litex Kaune vedėjas.

aukti. Nesiaurinti, bet išplėsti savo verslą, be jokio jo prašymo bei mokesčių gali čia praleisti laiką, pava-saroti, pažuvauti bei pasimau-dyti. K. Strikaitis užklausa, kodėl čia susirinko daugiausiai naujieji ateiviai, o iš senųjų vi-sai mažai kas matoma? Radze-vičius paaiškina, kad jam atro-do, jog priešų jis neturi, bet gal būt jie kitur išvažinėjo, o be to daugelis ir savo vasar-vietes turi.

Dabar T. Lukas suorganiz-uoja loteriją, kurios laimėtoju iš-eina sav. kūrėjas Kazys Žen-telis. Jis laimėtą dovaną išda-lina visiems pikniko dalyviams.

Po to, T. Lukas ir p-lė Bar-kauskaitė sagsto lietuviškas vė-levėles - ženklukus. Viso klu-bui padaryta pelno per 20 dol.

Ir taip žemelei nukrypstant nuo saulutės kaitriųjų spindu-lių, piknikautojai palengva ap-leidžia J. Radzevičiaus vasar-vietę.

Kstr.

MINĖJO 1935 M. VALSTIEČIŲ STREIKĄ

Vilniaus radijas rugp. 20 d. paminėjo 1935 m. Suvalkijoje buvusį valstiečių streiką. Jis bu-vęs nutartas skelbti 1935 m. rugp. 4 d. netoli Veiverių susi-rinkus Alytaus, Mariampolės, Šakių ir Vilkaviškio apskrčių valstiečių atstovams. Buvo pa-skleisti atsišaukimai. Kaip pa-steisti valstiečių kovą rėmė komunis-tų partija. Radijas paskelbė Radzevičius. Jis pasidžiaugia, kad lietuviai jo neužmiršta ir jį susirūšę sluotą plaka var-gės ir negailestingai naikina. Nors kova tęsiasi ilgokai, bet Radzevičius išsina nugalėtoju, nežūrint, kad vienoje kitoje

Įvairūs Draudimai:

GYVYBĖS, PENSIJOS, LIGOS ir kt.
GAISRO, AUTOMOBILIŲ, VAGYSTĖS ir kt.

Vacys H. Žižys

Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
Tel.: įstaigos VI 2-1427; namų LA 3-1084

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsm.

Izd. E. Griganavičiūtė. Telef. RA 7 4097.

Reikalų Vedėjas D. N. Baltrukonis, CR 6-5075.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įvairios dury, langai, virtuvėms kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUCIUNIS

yra tos srities specialistai su 22 metų pradžia

Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolat.

Adresas: 547 Laffleur Str., Ville LaSalle.

Montreal, P. Q., Tel.: DO 6-3834.

ME7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS

117—6th Avenue,

LACHINE.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

.. VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. S. Zotique)
Montreal 36, Que. Tel. Raymond 7-3120.

SIUNTINIAI

Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis per JANINĄ ADOMONIENĘ.

Kreiptis: 1674 Couvrette St., Ville St. Laurent,
Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940.

MŪSŲ SPORTAS TORONTO

VEDA KAZYS BARONAS

G. PALTAROKAS PABALTIEČIŲ MEISTERIS

Toronto Kanados pabaltiečių lauko teniso pirmenybės bei gėsi Hamiltono Kovo nario B. Paltaroko laimėjimu. Baigmė je jis nugalėjo Rautinšą 6:3; 7:9; 6:0 ir antrus metus iš c lės iškovojo meisterio vardą ir gražią taurę. Žaisdami dvejetu su Rautinšu, jie nugalėjo latvių atstovus.

NUTRAUKTI RYŠIAI

V. Vokietijos sporto sąjunga nutraukė sportinius ryšius su rytine Vokietija. Tas iššaukė platų atgarsį ne tik rytinėje jos dalyje, bet ypač Sov. Sąjungoje, kuri apkaltino Adenauerį ir Bonnos užsienių reikalų ministrą kišimusi į sportinius santykius. Idomu, kaip tas atsilieps olimpinuose žaidimuose, kur abi Vokietijos sudarydavo vieną, bendrą rinktinę.

KANADA REMS SPORTĄ.

Kanados min. pirm. J. Diefenbaker savo kalboje pranešė, kad Ottawoje bus įkurtas Tautinis komitetas — taryba Kanados sportiniam gyvenimui pro paguoti, gyvinti sportinę veiklą, tam tikslui paskiriant pirmus penkis milj. dol. iš valstybės biudžeto. Tuima omenyje grynai mėgėjų sportą, nes Kanados tarptautiniai pasirodymai (išskyrus ledo rutulį) pasaulinėje arenoje, paskutiniu metu buvo labai silpni. Po antrojo pasaulinio karo, vasaros olimpinėse žaidynėse, Kanada iškovojo tik du kartus aukso medalius: vieną šaudyme ir antrą irklavime. Tuo tarp lengvojo atletiko, bokse, sunkumų kilnojimo, plaukyme, dažniausiai pasitenkinta tik taškais.

Be abejo, šie pirmi penki milij. jau yra graži jauna kregždutė Kanados sportiniame gyvenime. Šia parama nors daliai bus nulaizyti įvairių mėgėjų „ragai“, kurie iš sportinio gyvenimo patys sau susikūrė turtingą gyvenimą, visiškai neatsižvelgdami į bendrus tautos ir valstybės interesus, kadangi Kanados komandoms atstovaudami savąjį kraštą, tek davo nusileisti prieš profesionalus Sov. S-gos sportininkus, remiamus pačios valstybės. Vi sais teisingai jaunas bėgikas P. Kidd spaudai pareiškė, kad remiant valstybei Kanados sportininkų gyvenimą, jos pav. lengvoji atletika galės Sov. Sąjungai būti lygiaverčiu priešu apie 1967 m.

IŠ LIETUVOS

— Prof sąjungų žaidynėse Maskvoje gan silpnai pasirodė Lietuvos sportininkai, užimda

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT
& SEGUIN
Barristers, Solicitors,
Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga.
Victor D. ALKSNIS
Advokatas — Notaras
124 Galley Ave.
Toronto 3, Ont.
Telefonas EM 2 2585

A. E. McKAGUE, Q. C.
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras.
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395.
1008 Northern Ontario Bldg.
330 Bay Street,

SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

Sutrupintai S. L. A.

šiemet švenčia savo garbingą 75 metų sukaktį

S. L. A. įsteigtas 1886 metais. Tai buvo laikai, kai Lietuva buvo rusų caro priespaudoje, spauda uždrausta, lietuvių kalba iš viešojo gyvenimo pašalinta. Lietuvos žmonės gyveno skurde ir tamsoje.

Dr. Jonas Šliūpas, Amerikos lietuvių tautinio susipratimo žadintojas, 1886 m. Brooklyne, N. Y. sukviatė didesnę lietuvių susirinkimą, ir pasiūlė sujungti visas tuo metu veikusias lietuvių draugijas į bendrą organizaciją — Susivienijimą. Tais pačiais metais rugpjūčio 15 d. įvyko pirmasis Susivienijimo seimas, kuriame dalyvavo 11 draugijų atstovai. Pirmas jo vardas buvo „Susivienijimas visų lietuvininkų Amerikoje“.

Susivienijimas numatė pirkti žemės, namus, statyti mokyklą, naštaičiams prieglaudą, bažnyčias ir net steigti darbu biržas. Bet svarbiausias šios organizacijos tikslas buvo šelpiti lietuvių nelaimėje ir ligoje. Pirmaisiais savo gyvenimo metais Amerikoje, lietuviai turėjo pakelti daug vargo. Juos išnaudavo darbdaviai, niekino vietinės kalbos nemokančius ankstyvesnįjį ateivius. Todėl jie buvo reikalingi organizuoti pagalbos. O pagalbos jiems niekas nesūlė. Tik patys vėlingai veikdami lietuviai galėję savo jėgas sustiprinti. Tada Susivienijimo įsteigimas visoms Amerikos lietuviams turėjo didžiausios reikšmės.

Pirmieji Susivienijimo steigėjai buvo lietuvių tautos žadinotojai — aušrininkai. Jų šūkis — lietuvių tautos vienybė atspindėjo Susivienijimo darbuose. Be to, aušrininkai paskatino ankstyvesnius Amerikos lietuvių veikėjus sumaniau ir greičiau orientuotis naujose gyvenimo sąlygose. Juk SLA organizacija, įsteigta pačioje pradžioje, kai Amerikoje ėmė kurtis vadinamos fraternalinės organizacijos. Mūsų pionieriai, pasirodė, ne truputį ne atsiliko nuo gyvenimo. Svarbiausia tai, kad jie sugebėjo sudėti į Susivienijimo pagrindus didžiulius demokratijos principus: pažiūrų ir įsitikinimų laisvę, sveiką monomėnės gerbimą, toleranciją ir kitus kilnius demokratijos idealus, kurie ilgainiui pasidarė tradiciniais SLA organizacijos gyvenime.

1896 m. įsteigtas SLA organizacija „Tėvynė“. Susivienijimas uoliai sekė apdraudus pažangą JAV ir visada stengėsi savo praktikoje naudoti labiausiai reikalingas ir pageidaujamas apdraudus rūšis, kad tuo būdu

pilnai ir naudingai patarnavus savo nariams.

Susivienijimas jau savo gyvenimo pradžioje jautėsi atsakingas bendriesiems lietuviškiems reikalams. Todėl viename pirmųjų savo seimų (dar 19-to šimtmečio pabaigoje), buvo iškeltas sumanymas paruošti lietuviškos vėliavos projektą ir pasirūpinti sukurti Lietuvos himną.

SLA rūpinosi Lietuvoje spauda: skyrė lėšas Lietuvos istorijos bei kitų mokslo knygų leidimui. Rėmė lietuvių, kovo jausius dėl tėvynės laisvės. Šelpė po 1905 m. revoliucijos lietuvių kalinius ir Sibiro tremtinius.

Patyrus apie Kražiuose įvykusias skerdynes, SLA seimas rūpinosi paskelbti visų lietuvių vardu protestą ir kreipėsi į didžiąsias tautas bei pasaulio sąžinę užtarymo.

SLA parėmė visus svarbiuosius lietuvių žygius. Kai Dr. Bašanavičius ir M. Yčas atvyko Amerikon rinkti Tautos rūmams Vilniuje aukų, Susivienijimas rėmė ir globojo visą jų kecionę.

Pirmojo karo metu SLA rūpinosi lietuvių tremtinių šalpa, o karui pasibaigus, SLA tapo viena didžiausių lietuvių centurų, kuris padėjo rūpintis politinę kovą dėl Lietuvos valstybės atkūrimo. Rėmė Lietuvos savanorius kovose su priešais ir rūpinosi jaunos valstybės finansiniu sustiprinimu. Kartu su kitomis JAV lietuvių organizacijomis, SLA finansavo diplomatinį žygį Šveicarijoje, Londone ir parėmė pinigais steigiant pirmąją Lietuvos pasieninę kultūrinę konferenciją, įvykusioje taikos konferencijoje išlaikė Lietuvos delegatus. Lenkams atplėšus nuo Lietuvos Vilniaus kraštą, SLA rėmė Vilniaus lietuvių kultūrinis siekius.

Po Antrojo Pasaulinio karo SLA centras ir jo kuopos bei paskiri Susivienijimo veikėjai teikė plačią paramą naujai atsiradusiems tremtiniais. SLA iniciatyva, pasistengta, kad Vašingtone būtų priimtas lietuviams palankus imitacijos įstatymas. Tuo būdu Susivienijimas įvairiais lietuvių politiniais, kultūriniais ir šalpos reikalams yra išleidęs per 300.00 dol.

Šiandien SLA yra didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija pasaulyje; jos turtas 3½ mil. dol. Jos uždaviniai nepaprastai dideli. Kartu su kitomis Amerikos lietuvių didžiosiomis organizacijomis ALF'u, BALF'u ir kt. remia Lietuvos išlaisvinimo darbus ir visokeriopai padeda lietuvių kultūrinėms bei visuomeninėms pastangoms.

Šiandien SLA turi Kanadoje ir Amerikoje per 360 kuopų su apie 13,000 narių. SLA veikla buvo žinoma ir Lietuvoje. Švenčiant SLA org. 50 m. sukaktį, Kaune Vytauto Didžiojo universitete, buvo suruošta specialiai akademija dalyvaujant valstybės aukštiesiems pareigūnams ir studentų korporacijoms. SLA narių Amerikoje iniciatyva, buvo padovanotas Lietuvos karo muzėjui Kaune, laisvės varpas.

Toronto 1934 m. spalio 7 d.

LIETUVIAI KURIA LIETUVISKĄ ŠEIMĄ

Savo laimei ir tautos gerovei. Kas neranda lietuviškos aplinkumos, tesikreipia adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarnavimas nemokamas, nes reikalingas tautinis.

WELLAND, Ont.

SĖKMINGAS ORGANIZACIJŲ PASITARIMAS

Rugpjūčio 12 d., Port Colborne, Ont., įvyko Welland apylinkės lietuvių organizacijų bei klubų valdybų susirinkimas, sušauktas Wellando apylinkės valdybos. Organizacijos atstovavo: Wellando Medžio tojų ir meškeriojų klubą „Lituanica“ K. Stankevičius ir B. Luomanas; KLT S-gos Wellando sk. Stakevičius ir K. Žukauskas, Wellando ir apylinkės vietininkijos skautas B. Simonaitis ir Wellando apyl. v-ba A. Čepukas, B. Jackevičius ir M. Šalčiūnas. Susirinkimą atidarė ir jam pirmininkavo apyl. v-bos pirm. A. Čepukas.

Organizacijų valdybų susimas buvo sušauktas tikslu palaikyti geresnius ryšius tarp organizacijų ir suderinti bendrą veiklą. Virš paminėtų organizacijų atstovai pritarė apylinkės valdybos iškeltiems klausimams ir pažadėjo visokeriopą pagalbą lietuviškoje veikloje. Be kasdieninių bendruomeninių reikalų buvo ilgiau sustota ties šeštadienine mokykla ir Vasario 16 minėjimo atminčiais metais.

Dėl šeštadieninės mokyklos beveik visi organizacijų atstovai priėjo prie nuomonės, kad šeštadieninė mokyklą turėtų daugiau dėmesio kreipti vaikų tėvams, jį remiant pinigais ir kitokia parama. Šis reikalas paliktas apyl. valdybai, kad su rastų patalpas mokyklai ir mokytoją. Be to, atstovai pageidavo, kad vaikai būtų mokinami ir religijos. Tas reikalas taip pat paliktas apylinkės valdybai išsiaiškinti su vaikų tėvais ir su parapijos klebonu kun. B. Mikalausku, OFM.

Vasario 16 minėjimą nutarta surengti iškilmingai su paskaita, menine dalimi ir po būviu. B. Simonaitis išskėlė mintį, kad Vasario 16 minėjimas būtų padalytas kaip ir dvi dalis: šeštadienį suaugusiems su paskaita, menine dalimi ir po būviu, o rytojaus dieną, sekmadienį, antras minėjimas su pamaldomis, jaunimui paskaita ir menine dalimi, kurią išpildys pats jaunimas, mokyklinio amžiaus vaikai bei skautai. Pirma minėjimo dalimi palkta pasirūpinti Apylinkės valdybai, o antrąją dalimi B. Simonaitis pažadėjo valdybai daug kuo

įsisteigė 236 kuopa, jos steigėjas buvo Y. Jokubynas. Tenka pažymėti, kad nuo pat kuopos įsisteigimo, p. O. Indrelienė jau 27 m. eina finansų sekretorės pareigas.

SLA draudžia gyvybę iki \$ 10,000 ir moka susirgus ligoje iki 325 dol. mėnesiui. Pavyzdžiui, per vieną metų laikotarpį Toronto kuopa išmokojo apsidraudusiems \$ 2,000 ligoje pašalpos.

Šiais metais SLA švenčia garbingą 75 m. deimantinę sukaktį — Jubilejų. Aš manau nesuklysiu pasakydamas, kad turbūt nėra pasaulyje nė vienos kitos liet. organizacijos, kuri būtų sulaukusi 75 m. Būtu gražu, kad netik Toronto, bet ir visos Kanados lietuviai daugiau susidomėtų SLA organizacija, bei jos teikiama apdraudomis ir taptų jos nariais.

Garbės senosios kartos lietuviams, kurie sugebėjo išugdyti ir išlaikyti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir Kanadoje.
S. Jokubaitis.

Taupyk ir skolinkis

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve „PARAMA“

Bustinė: Lietuvių Namai
1129 Dundas St. West, Toronto 3, Ont., tel. LE 2-8723
Už santaupas moka nuo 4% ligi 5%.
Už asmenines paskolas ima tik 8%.
Už paskolas morgičius — 7%.
Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos.
Visų narių gyvybė apdrausta santuopų dydy.
Darbo valandos:
Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 10 v. r. ligi 1 val. p. p. ir vakarais nuo 5.30 ligi 9 v. v.
Antradieniais nuo 10 v. r. ligi 1 v. p. p. ir vakare nuo 7—9 v.
Trečiadieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v. r. ligi 1 v. p. p.

PIGIAUSI SIUNTINIAI LIETUVON

Pramonės gaminiai —

Maistas — Vaistai

Siuntiniai pristatomi per

3 — savaites.

JANIQUE TRADING CO. LTD.

835 Queen St. W.,
Toronto. Tel. EM 4-4025.

MONTREAL

„LITO“ BALANSAS

1961 m. rugpjūčio 1 dienai
Aktyvas. \$3
Paskolos (išduotos) 372,083.13
Indėlis centr. kasoje 31,200.—
Indėliai Lygoje 102.25
Inventorius 650.—
Kasa (sąsk. banke) 50,353.14
Viso \$454,388.52
(Pasyvas \$3)
Indėliai - šėrai 346,320.48
Atsarginis kapitalas 5,250.—
Nepaskirstytas peln. 1,755.32
Šių metų pelnas 10,462.72
Viso 454,388.52
Narių 611, skolininkų 148.
Lito vėdėjas D. Jurkus.

MONTREALI APLANKĖ DAUG SVĘČIŲ

Iš Sault-Ste-Marie buvo atvykę Vyt. Skaržinskas, Z. Bivainis, Vyt. Vainutis, J. Meškys, Vl. Mockus, p. Petronis, V. Karnėnas; pas pp. Smilgevčius viešėjo iš Conn., USA pp. Mikniai; pas pp. Januškevičius pp. Matulioniai; pas pp. Girnius pp. Januškos iš Windsor; pas pp. Kardėlius iš Čikagos pp. Raciborskai; pas pp. Kęsgailus iš Toronto pp. Kuo lai ir iš Hamiltono p. Viskantas, atvežęs L. Dienai 10 sūrių; pas pp. Gaurius iš Toronto pp. Šimanavičiai. Kitų nepasiekė sužinoti.
●P. Rasimavičienė buvo susirgusi ir gydoma ligoninėje.

BANKAS „LITAS“

Banko „Litas“ valdybos posėdis, pirmas po vasaros atostogų, įvyks įprastu laiku — ant rąjį rugsėjo mėnesio sekmadienį, 8.30 val. ryto banko patalpose prie A. V. parapijos saikos. **Mažasis Jaunimo Centras**, buvusioje koplyčioje, klebonijos rūsyje baigiamas remontuoti mūsų parapijos lietuviškajam jaunimui. Patalpos bus skirtos grynai mūsų jaunimo veiklai, sueigoms, diskusijoms ir kt.

●P. Pinkevičiūtė, prisiminti anksčiau gyventą Montrealį, lankėsi L. D-je.

●Matulaitis Juozas, vieno lietuvių dalinio viršininkas Vokietijoje, viešėdamas Čikagoje, su studentų ansambliu lankėsi Montrealyje.

●Šeštadieninių mokyklų mokslų metų pradžia dar nenustatyta, nes šiemet mokyklų komisija bando vykdyti naujus planus, dėl kurių dar aiškinamasi. Laukite žinių per spaudą.

●Metro Montrealyje numatoma pradėti kasti pavasarį, o gal ir anksčiau. Pirmos 4 mylios bus tarp Frontenac ir Atwater.

●P. Milašiūtė, sugrįžo iš didelės kelionės, apvažiavusi daug kraštų.

Pasaulio lietuvių sostinėje

NAUJI MOKSLO METAI

Čikagos Augštesnioji Lituanistikos mokykla rugsėjo 9 d. pradeda tryliktojų mokslo metų. Pamokos vyks Jaunimo Centre.

Tą pačią dieną mokslas yra pradėdamas ir Cicero Augštesniojoje Lituanistikos mokykloje, kuri yra įsikūrusi šv. Antano parapijos mokykloje.

LIETUVIAI ĮVEIKĖ LATVIUS

Š. Amerikos Pabaltiečių futbolo pirmenybės, kurios vyko rugpjūčio mėn. 27 Čikagoje, laimėjo lietuvių rinktinė. Mūsų kiai čia įveikė latvių rinktinę net 8:2. Estai šį kartą nedalyvavo. Lietuviai jau antrą kartą iš eilės laimėjo JAV Liet. B-nės

Kultūros Fondo paskirtą pinigų taurę. E. Š.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 1—3 dd. Čikagoje įvyko lietuvių katalikų Mokslo Akademijos penktasis suvažiavimas. Trys pirmieji įvyko nepriklausomoje Lietuvoje, ketvirtasis tretyje — Italijoje, o penktasis — Čikagoje. Šis suvažiavimas tuo būdingas, kad jame dalyvavo ir jaunų mokslo jėgų.

Suvažiavimas apėmė šias mokslo šakas: teologiją, varlavą jant kun. dr. J. Gutauskui, filosofiją — dr. J. Girniui, pedagogiką — psichologiją — J. Mal

Dr. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
3938 Rosemont Blvd.
RA 7-5552; namų RA 1-0656.

Dr. J. ŠEMOGAS
5441 Bannantyne, Verdun.
Pirmadienį ir ketvirtadienį 2—4 p. m.
antradienį ir penktadienį 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.
PO 7-3175; namų DO 6-9582.

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALISKA
1396 St. Catherine St. W.
Siute 419, tel. UN 6-8235
Namų tel. DO 6-0682

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas
Dr. R. CHARLAND
78 St. Joseph Blvd. W.
VI 2-9958

Dr. E. Andrukaitis
956 SHERBROOKE E.
Tel.: LA 2-7236

Dr. V. PAVILANIS
3439 Beaconsfield,
N. D. G., Montreal.
HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų Gydytoja
1410 Guy St., 1 a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų PO 8-8096

ADVOKATAS
STASYS DAUKSA, LL. D.
4 Notre Dame St. E.
Suite 901
UN 1-8933

ADVOKATAS
JOSEPH P. MILLER,
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
UN 6-2063 ir UN 6-2064
Resid.: 40 Lafleur,
LaSalle. DO 6-1570

NOTARAS
JUOZAS BERNOTAS
B. A., B. C. L.
215 St. James West,
7 augštas.
Tel.: AV 8-3115.

REZOLIUCIJOS VALSTYBIŲ GALVOMS

Atkelta iš 1-mo ps.

Kanados lietuviai dalyvauja kad Kanados lietuviai yra giliai įsitikinę, jog kol laisvųjų Vakarų vyriausybės, santykių su Kremliumi, neminės vardais visų Sovietų Rusijos užgrobtų tautų, bei nereikalaus joms laisvės, tol Maskvos diktatūra tebebus agresyvi. Tik tai nuolat taip judinant Raudonosios Rusijos okupuotų bei kolonizuojamų tautų laisvę apsirindimo būtinumu, sudrėbės visos sovietinės diktatūros kalė jimo režimas.

Su labai gilia pagarba Kanados Ministeriui Pirmininui Didžiajam Gerbiamam Jonui G. Diefenbakeriui.

Prezidentui Johnui F. Kennedžiui. Ministeriui Pirmininui Haroldui MacMillanui. Prezidentui Charlesui de Gauliui. Konradui Adenaueriui. Kaicleriui Generaliniam Sekretoriui Dagui H. A. C. Hammersjoldui. Šiems valstybės vyrams rezoliucija bus kiekvienam pritaikyta.

deikiui, istoriją — V. Lulevičiui, gamtos mokslus — prof. inž. St. Kolupailai, sociologiją — dr. Z. Smilgai, mediciną — dr. Z. Danilevičiui.

Paskaitos: prof. dr. J. Eretas, prof. dr. Z. Ivinskis, dr. J. Girnius, kun. prof. St. Yla, dr. Tulaba, J. E. vysk. V. Brizgys, kun. dr. V. Bagdanavičius, G. Galva, dr. Č. Masaitis, dr. A. Lulevičius, inž. J. Rugis, dr. V. Litas, prof. dr. A. Ramūnas, dr. A. Šerkšnas, dr. K. R. Jurgėla, dr. A. Kučas, kun. dr. K. Matulaitis, kun. dr. P. Celiešius, kun. dr. A. Baltinis, prof. dr. J. Pikūnas, prof. dr. J. Meškauskas, dr. A. Balčytė - Gravrogienė, kun. dr. R. C. Jan

FOTOGRAFAS

Tony Laurinaitis
Patarnauja visomis progomis namuose ir subvimuose.
Susitarti tel. DA 1-4779.

AIŠKINTOJA IŠ RANKOS IR PATARĖJA

Skaityti iš rankos Mrs. Allen. Viskas laikoma paslaptyste. Atdara nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.
Susitarti tel. VI 4-8740

ARCH Realities R'd.

Pr. Rudinskas, HU 1-2957
2415 Park Row East N. D. G.

Reikalingi privatūs pirmieji morgičiai \$11,000 sumai iš 634 %.

Verdun, 4 butai po 4 kambarius, neapšildomi. \$35,000.

LaSalle, 5 atskirų kambarių kompleksas, šildymas, garažas. \$26,000.

Juozas Gražys kailių siuvėjas

SIUVU PAGAL UŽSAKYMUS IR PARDUODU GATAVUS KAILINIUS PALTUS, ŽAKETUS, STOLIS.

Taisau ir remodeluoju senus.

Primu vasaros laikymui.

6396 BANNANTYNE, VERDUN.

Tel.: dienomis AV 8-2352 po 6 val. PO 7-6183.

Taupyk ir skolinkis

SAVO KREDITO KOOPERATYVE „LITAS“

Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui. B. anks veikia: Šiokia dienais 1451 Crawford Bridge Ave, Verdun — pirmadieniais nuo 10 iki 1 val., ir nuo 7 iki 8 val., trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 8 val. Sekmadieniais Aušros Vartų Parapijos salėje nuo 10 val. 30 min. iki 1 val.

Visais paskolų reikalais kreiptis pas Ved. padėjėją

Pr. Rudinską, tel. HU 1-2957.

Pirm. J. Bernotas, AV 8-3111. Ved. D. Jurkus PO 7-4280

TORONTO

TORONTO LIETUVIŲ EVANGL. LIUTERONIŲ

pamaldos įvyks š. m. rugs. mėnesio 10 d. 1 val. pp. Išganytojo bažnyčioje Bloor St. W., kampas Indian Rd. Pamaldas atlaikys kun. A. Trakis iš Čikagos. Pamaldų metu gros trūbų ninkai. Maloniai kviečiami Toronte ir apylinkėse gyvenantieji kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Parapijos Taryba. AŠTUNTOSIOS KARO MOKYKLOS LAIDOS

karininkų suvažiavimas Toronte buvo labai gražus ir šauniai praėjo. Tos laidos karininkų buvo suvažiavę iš Kanados ir JAV.

TORONTO, VILNIAUS DIENOS MINEJIMAS

šiemet rengiamas vietos VKL S-gos sk. spalio 8 d. Be meninės programos, pagrindiniu kalbėtoju minėjime bus žurn. S. Narkeliūnaitė, kuri taip pat parodys valandos laiko filmą.

ŽURNALISTAS PRANYS ALŠENAS

pasižymįs dideliu žurnalistine veiklu, dalyvauja daugelyje laikraščių ir jau išleisęs porą savo raštų knygų, dabar yra susilaukęs 50 metų amžiaus. Paskutinė jo knyga „Maži žodžiai“, su prof. A. Ramūno įvadu, susilaukė didesnio susidomėjimo. Ilgiausių metų ir nemažtančio darbingumo.

●Šeštadieninėje mokykloje mokslo metai pradėdami rugsėjo 16 d. Vedėjas p. Gustainis, mokytojų 20, mokinių numatoma 500.

●Abi lietuvių parapijos gražiai ir solidariai paminėjo 3 Lietuvos Dieną ir platino atsūstus tos dienos kvietimus.

čauskas, prof. dr. A. Liaugminas, P. Maldeikis, inž. A. Rudis ir dr. A. Šerkšnas.

Suvažiavimo rengimo komitetą sudarė: pirm. P. Maldeikis, kun. dr. V. Bagdanavičius, kun. dr. Ig. Urbonas ir inž. K. Pabedinskas. Centro valdybą sudaro, Romos skyrus, Italijoje: prof. dr. A. Liutina, prof. dr. Z. Ivinskis, kun. dr. J. Vaišnora, kun. dr. V. Balčiūnas, kun. dr. Pr. Brazys, prel. dr. L. Tulaba ir kun. dr. R. Krasauskas. Rėmėjų komitetas: prel. Ig. Albavičius, prel. J. Paškus, prel. A. Martinkas, prel. J. Balkūnas, kun. dr. P. Celiešius ir prof. dr. J. Meškauskas.

Suvažiavimo garbės komitetas: min. J. Kajeckas, prel. P. Juras, tėvas Br. Markaiš, tėvas J. J. Jančius, tėvas J. Gailiūšis ir prof. inž. J. Gravrokas, Suvažiavimo garbės šeimininkai Marija ir Antanas Rudžiai. L. Katalikų Mokslo Akademija šiuo metu turi per šimtą

LIUKSUSINIS LAURENTIAN MOTELIS

sparčiai augančioje Laurinijos vietovėje. 36 kambariai, pilnas likerų laisnis, užkandinė ir restoranai. Lengvos mokėjimo sąlygos arba priimamas maitinimas nejudomas turtas. Rašyti: 292 St. Joseph Blvd. West, Montreal.

TAISAU IR DAŽAU

lengvas mašinas. Lietuviams nuolaida.

Skambinkite telef. DU 9-0571.

V. Sušinskas.

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktorius
IGNAS GURČINAS
889 — 56 Avenue
Lachine. Tel. ME 1-0882.

Raštinė: LE 4-4451

Dr. P. MORKIS DANTŲ GYDYTOJAS

Vakaraus ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 Bloor W., Toronto 4 (į rytus nuo Dufferin St.)

●Dėl vaikų choro tėvelius maloniai prašome choro minčiai pritarti ir balsus bei klausas turinčius vaikučius į šį chorą leisti. Nors parapijos vaikų choras dirbo tik vienerius metus, bet gana greit pažengė tiek daug, kad jis jau praėjusiais metais giedojo per 10 val. mišias ir net labai sėkmingai pasirodė scenoje su pasaulietiškais dainomis. Šiam sezonui vaikų chorui pramatyta labai gražus ir turtingas giesmių, dainų net vaikų operetės repertuaras, kuris ne tik mus pradžiugins, bet ir mūsų vaikams atneš daug naudos.

●Pr. Parapijos suaugusių choras repetitijas pradeda rugsėjo 6 d., 7.30 val. vak. Kuris tik Dievas davė balsus ir klausas, maloniai kviečiame ir prašome įsijungti į mūsų parapijos choro eiles! Kviečiame ir prašome ne tik mūsų senuosius choristus, bet ir naujus veidus — visi esate laukiami! Šiam sezonui yra pramatyta gana įdomus religinių ir pasaulietiško dainų repertuaras, su kuriuo parapijos choras turės progą pasirodyti net scenoje.

●T. Paulius iš atostogų sugrįžo. Turį kokių nors ekonominių ar „Aušros“ sporto klubo reikalų, prašomi kreiptis į T. Paulių.

narių. Europą atstovauja: prof. J. Eretas, prof. dr. Z. Ivinskis ir prel. dr. L. Tulaba.

Iškilmingas pamaldas Marquett parko lietuvių bažnyčioje laikė J. E. vysk. V. Brizgys ir pamokslą sakė Tėvų jėzuitų provinciolas tėvas Br. Markaiš.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija yra išvairiusi platų mokslo barą. Išieisti Mokslo Darbų 3 tomai nepriklausomoje Lietuvoje ir ketvirtas — šiemet Italijoje. Ypač paminėtina istorijos sritis, kuri užsimojus rašytis kur galima, senuose archyvuose bei bibliotekose. Kas dirbama, daroma, vis Lietuvai, Lietuvos mokslui ir kartu keliama Lietuvos vardas!

Jn. Vaidelys.

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

nutarė dešimtmečio minėjimą suruošti spalio 21 dieną. Tais datai bus išleistas specialus leidinys, kuriame bus nurodyti čarteris ir dalininkų sąrašas.

DISTR. ESTATE BROKERS

177 Sherbrooke W. VI 2-8501

Pastatai — Žemė

Draudimas — Paskolos

Park Extension, netoli Jean Talon 4 butai po 4 atskirus kambarius. Nauji, nuomininkų apšildomi. Pajamos 3 po \$ 75.00 ir \$ 70.00. Kama \$ 28.00. Imokėti \$ 10,000.

P. Adamonis. RA 2-2472.

K. GUDŽIONAS

MASSON FURS

Parduoda gatavus, siuvinėjus, remodeluoja ir taiso senus

kailinius paltus.

Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.

3365 Masson St., Montreal.

Tel. RA 1-6005.